

Pátrání po předcích v USA

aneb

Frank Novotny a jeho rodina

USA

Pátrání po předcích v USA

Vždycky jsem měl rád historii - filmy pro pamětníky, staré mince, zažloutlé dokumenty, fotografie z počátku století. O své předky a genealogii jsem se začal zajímat v létě 1998, kdy si můj děda vypůjčil od příbuzných staré rodné listy a fotografie. Při jejich prohlížení jsme narazili i na manžele Novotné, kteří se ve dvacátých letech 20. století natrvalo usídlili ve Spojených státech amerických.

Loňské Vánoce jsem obdržel tři pohlednice – jedna od pana předsedy ČGHSP, druhá od 86-ti leté babičky mojí ženy ze Slovenska a třetí od 86-ti leté „babičky“ z USA. Tyto obě moje zahraniční „babičky“ připsaly vedle přání všeho dobrého do Nového roku i pár řádků o tom, jak se jim vede. Ta americká měla dokonce předtíštěný dopis, ve kterém poměrně obsírně popisovala, co se za uplynulý rok změnilo u ní, i v rodinách jejích potomků. Zajímavá tradice, se kterou jsem se v Čechách doposud nesetkal. Nezapomněla však vlastní rukou připsat česky přání k Vánocům a Novému roku.

V lednu 2008 mi byly doručeny dokumenty z archivu v Jižní Dakotě. Obsahují informace o mém vzdáleném prastrýci Františku Novotném (Frank Novotny) a jeho manželce Anně. A právě přání jejich dcery z Los Angeles mě o Vánocích tak potěšilo. Ale jak to celé začalo...

Můj výše zmiňovaný děda, pan Josef Bečkovský z Jeřišna, v roce 2001 navštívil rodiny svých sourozenců a získal tři staré fotografie svého prastrýce s rodinou, pravděpodobný rok jeho narození 1892, informaci o jejich emigraci do USA kolem roku 1920 a obálku, na které stálo:

*Frank Novotny
Tabor
South Dakota*

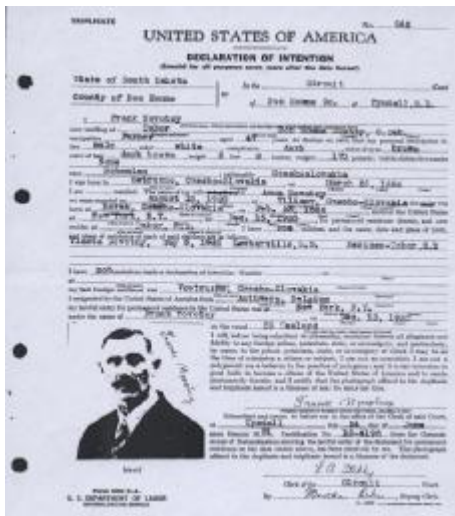
Začal jsem tedy po Frankovi nesměle pátrat, ale příliš šancí jsem si nedával. Protože pracuji v počítačové firmě a znám možnosti internetu, směřoval jsem svoje veškeré úsilí právě na tuto celosvětovou počítačovou síť. To bylo až koncem roku 2001, protože léto a podzim jsem strávil na pracovní dovolené v Chicagu. Naskytla se mi totiž příležitost poznat Ameriku přímo a tak jsem ji využil. Zažil jsem tam mimo jiné i 11. září 2001, ale to by bylo na jiný článek...

Při pátrání jsem se nejdříve zaměřil na město či vesnici „Tabor“ – na Spojené státy americké je to název trochu neobvyklý, což mi mohlo spíše pomoci. Internetový vyhledávač našel mnoho odkazů, a tak jsem zjistil, že vesnice tohoto jména v Jižní Dakotě skutečně existuje. Byla založena malou komunitou, která přišla v roce 1869 z území pozdějšího Československa. V současné době zde žije 417 obyvatel, převážně s českými příjmeními. Mají tu 2 benzínové pumpy, 2 bary, základní školu, krejčovství, holičství, opravnu aut, koupaliště, (...), český skanzen. Ano, český skanzen, protože tato vesnice je v celé Americe vyhlášená i akcí nazvanou - „Tabor Czech Days“¹⁾. Jedná se o české slavnosti, které proběhnou letos už po šedesáté a řadí se mezi 100 největších akcí severní Ameriky. Každý rok na ně přijíždí kolem 10 tisíc lidí. Letos

se konají 19.–21. června a jsou to svátky zábavy, dechovky, tance a tradičního českého jídla.

A právě v tomto „Táboře“ jsem kontaktoval velmi ochotného člověka, který mi s pátráním nezištně pomohl. Napsal jsem mu email uvedený na internetových stránkách a on, pan Dennis Povondra, mi vzápětí odpověděl. Pracuje ve školství v nedalekém Tyndallu (pod který Tabor úředně přísluší) a pomáhá i s přípravou zmiňovaných slavností. Svoji lámanou angličtinou jsem mu popsal, kdo jsem a koho hledám. Doufal jsem, že pokud je to tak malá vesnice, mohl by si někdo z nejstarších pamětníků na mé předky vzpomenout. A světe div se! Denis našel v domově důchodců paní Bessie Novotny-Vellek, jejíž české příjmení se shodovalo s mým hledaným příbuzným. Jednalo se o shodu čistě náhodnou, ale tato paní – opět další až neuvěřitelná náhoda – pracovala ve čtyřicátých letech minulého století v Kalifornii v jedné kanceláři s jistou Vlastou Ping, jejíž otec se jmenoval Frank Novotny a před druhou světovou válkou ve vesnici Tabor žil. Bessie byla navíc s Vlastou v občasném korespondenčním kontaktu, takže měla i její adresu a Dennis Povondra ji pro mě získal. Měl jsem tedy k dispozici adresu na dceru mého předka. Nebo jsem si to alespoň myslel...

Připojil jsem se na on-line databázi „Death Social Security Index“²⁾ a začal v ní pátrat. Tato databáze obsahuje informace o 80 milionech zemřelých osob, které ve Spojených státech obdržely číslo sociálního pojištění, což je pro Američany obdoba našeho rodného čísla. SSN (Social Security Number) je číslo přidělované na vlastní žádost od roku 1875 všem osobám (i emigrantům) a je nezbytné při styku s úřady i při jiných příležitostech, kdy je třeba ověřovat totožnost. Bez něj není možné udělat řidičský průkaz, založit účet v bance, vzít si půjčku nebo nastoupit do práce.

V databázi jsem našel Franka Novotneho, který se narodil v roce 1892 a zemřel v Kalifornii, tedy v současném bydlišti jeho dcery Vlasty, jejíž adresu jsem měl od Dennise Povondry. Toho jsem požádal, aby za mě Vlastě napsal dopis s žádostí o bližší informace o její rodině. Volil jsem tuto cestu, protože bylo krátce po teroristických útocích a Amerika navíc prožívala strach z biologicky otrávených dopisů Antraxem. Toho jsem byl svědkem už za mého pobytu v USA, kdy všichni pracovníci pošt měli gumové rukavice a velmi opatrně manipulovali se všemi zásilkami. Obával jsem se, že dopis z Evropy by paní Vlasta nemusela vůbec otevřít, pokud by nevěděla, od koho je. Dennis jí podle mých instrukcí dopis napsal a odeslal ho v prosinci 2001. Já

jsem se zatím snažil na internetu dohledat další informace o Frankovi a jeho rodině.

Mnoho měsíců se nedělo nic, až jednou, začátkem června 2002, přišel od Dennise Povondry e-mail. V něm stálo, že mi Vlasta Ping nemohla odpovědět, protože ji začátkem prosince 2001 porazilo auto a dlouho ležela v nemocnici. Z naskenovaného dopisu jsem zjistil jednu zásadní věc: Frank Novotny, kterého jsem do svého rodokmenu zanesl, byl úplně jiný Frank Novotny, než jsem si myslel (jednalo se o shodu jmen). Otec paní Vlasty byl opravdu mým příbuzným, a díky jejím informacím – zejména přesné datum jeho narození – jsem mohl vše opravit a ověřit i v databázi „Death Social Security Index“. Ještě jedna věc z dopisu mě ale šokovala – Vlasta navštívila v létě 1996 se svým manželem Elmerem Českou republiku, protože chtěla najít vesnice, ze kterých pocházeli její rodiče. To se jim bohužel nepodařilo a

tak se vrátili domů bez úspěchu. Zalitoval jsem v tu chvíli, že jsem s genealogií nezačal už o nějaký rok dříve. I tak bylo pro mě potěšením alespoň jejich rodné vesnice i domy nafotit a vše jí zaslat. Od té doby jsme si vyměnili ještě dva dopisy, ve kterých mi Vlasta Ping odpověděla na všechny moje otázky. Dozvěděl jsem se například, že Frank odešel za prací do USA poprvé sám už roku 1911 a při svém návratu do Čech v roce 1920 byl oloupen českými spolucestujícími o všechna zavazadla a peníze. To ho prý natolik pobouřilo, že ještě týž rok – poté, co se v Čechách oženil – odjel i s těhotnou ženou do Spojených států natrvalo.

Před koncem roku 2007 jsem narazil na stránky státního archivu v Jižní Dakotě³⁾, kde jsem našel i na jména mého předka a jeho manželky. Existuje možnost získat z tohoto archivu kopie „Naturalization Records Index“, tedy záznamů o přistěhovalcích. Nechal jsem si za 20 dolarů (děkuji firmě Jimaz⁴⁾ za zprostředkování platby) tyto kopie zaslat. Bohužel se právě na tyto dokumenty nevztahovala služba skenování, ale pouze černobílého kopírování, což se projevilo především na kvalitě fotografie, která byla také součástí spisu. Množství dat, které už tenkrát zapisovali ke každé osobě, je ovšem fascinující. Údaje jako výška, váha, barva očí, barva vlasů jsou potom pro badatele opravdovou třešničkou. Archivní záznamy obsahují i datum a místo narození osoby, jméno partnera, datum a místo sňatku, jména a data narozených dětí. Tyto informace jsem však měl už zaznamenané z dopisů od paní Vlasty Ping. Proto mě nejvíce zaujalo jméno lodi (SS Zeeland), na které se plavili, a datum (13.12. 1920), kdy dorazili do přístavu v New Yorku. Díky stránkám Stephen P. Morse⁵⁾ jsem se dostal k seznamu pasažérů příslušné plavby. Tyto záznamy jsou pro přístav New York velmi precizně zpracovány (včetně vyhledávání) na stránkách přístavu⁶⁾ a lze i zdarma stáhnout kopii originálního záznamu v lodní knize. Po jeho prostudování jsem se dozvěděl i další informace – například z jakého přístavu a kdy vypluli (jednalo se o Antverpy, 2.12. 1920), za kým jedou, zda mají zakoupenou jízdenku na cestu do vybrané destinace ve Spojených státech, kdo jim tuto jízdenku zaplatil, jaký byl jejich zdravotní stav, národnost, místo narození, zda umí osoba číst a psát, jestli už byla dříve v USA, zda je polygamní či zda je anarchista. Další informace byly povolání, rodinný stav, poslední adresa bydliště, dále výška, váha, barva očí a vlasů, typ pokožky (u všech ze získaného listu bylo zaznamenáno „fair“ – čili něco jako bez vady), zvláštní znamení a ještě několik údajů, které ovšem byly nadepsány tak malým písmem, že bohužel nebyly na kopii čitelné.

K sestavení celé mozaiky chybělo už jen dohledat fotografie a informace o lodi, která mé předky do Ameriky odvezla. Jednalo se o loď SS Zeeland dlouhou 171 m s výtlakem 11 905 tun a cestovní rychlostí 15 uzlů (27,78 km/h). Byla vyrobena firmou „John Brown & Co Ltd“ v Glasgow (Anglie), pro plavební společnost „Red Star Line“⁷⁾ z Filadelfie v USA. Tato plavební společnost byla založena už v roce 1871 a o rok později vybudovala

pobočku i v belgických Antverpách. „Red Star Line“ existovala až do roku 1934, kdy byla nucena v důsledku hospodářské krize ukončit veškeré obchodní aktivity.

Lod' SS Zeeland byla na vodu spuštěna 24.11. 1900 a na svoji první plavbu Antverpy–New York vyplula 13.4. 1901. V průběhu let zajišťovala přepravu i na mnoha dalších trasách. Ta poslední, z Londýna do New Yorku, se uskutečnila 21.9. 1929 a o rok později byla loď ve Skotsku sešrotována. Další informace o plavidlech z tehdejších dob lze získat na výše uvedených adresách a jistě najdete i řadu jiných pramenů⁸⁾.

Na závěr bych chtěl ještě krátce shrnout celý životní příběh mého předka a jeho rodiny.

Frank Novotny se narodil se jako František Novotný v roce 1884 ve vesnici Ostružno v okrese Havlíčkův Brod, jeho žena Marie o dva roky později v sousední vesnici Borek. Ve svých 27 letech se Frank rozhodl (zřejmě v důsledku hospodářské krize), zkusit své štěstí v Americe. Odcestoval v roce 1911 a pracoval na farmě u krajana Josefa Hladkého, ve vesnici Lesterville v Jižní Dakotě a to dlouhých 9 let. Při návratu domů byl na lodi oloupen o zavazadla a peníze. Po příjezdu do rodné vesnice se v srpnu 1920 oženil s Annou Musilovou. Bylo jim tehdy 36 a 34 let. Tři měsíce po svatbě společně odcestovali nejdříve do Antverp v Belgii, odtud lodí do New Yorku a nakonec přes půlku Spojených států do Jižní Dakoty. Anna byla přitom už v pátém měsíci těhotenství a celá cesta, 3000 km po souši a 7000 km po moři⁹⁾, musela trvat minimálně 16 dní. Vrátili se na farmu Josefa Hladkého, kde žili přibližně rok. Tam se jim také narodila jejich jediná dcera Vlasta. Později se rodina Novotných přestěhovala do 15 km vzdáleného Tabora, kde si pronajala farmu patřící rodině Čanských. Zde žili mezi roky 1922–1942. Poté se naposledy přestěhovali do Los Angeles v Kalifornii, kde dcera Vlasta získala práci v leteckém průmyslu. Vlasta si v roce 1946 vzala v Hollywoodu Elmera Pinga (jeho předkové pocházeli z Norska a Velké Británie) a měli spolu dvě dcery. Elmer zemřel v květnu 1998, tedy ve stejném roce, kdy jsem se začal zajímat o genealogii a dva roky poté, co se pokoušeli v Čechách nalézt rodné vesnice Vlastiných rodičů.

Frank Novotny zemřel v požehnaném věku 89 let v roce 1974, jeho žena Anna ve věku 79 let v roce 1965, oba ve městě El Segundo v kalifornském Los Angeles, kde od války žili. Do Čech se již nikdy nevrátili, se svými příbuznými udržovali pouze písemný styk, na což si vzpomíná i Vlasta. Ta si mateřský jazyk svých rodičů ale už dnes nepamatuje.

Celé mé pátrání bylo velmi vzrušující a k úplné spokojenosti mi chybí snad už jen kopie záznamů z matrik narozených a oddaných. Protože však nejsem v zákonem definovaném příbuzenském vztahu, nemám možnost záznamy z matrik získat (porovnejme to s přístupem archivu ve Spojených státech amerických). Moji jedinou šancí je počkat 75 let od posledního záznamu v matrice oddaných (u matriky narozených je to 100 let), která by poté měla přejít z městského úřadu v Chotěboři do oblastního archivu a stát se veřejně přístupnou. Poslední zápis byl proveden roku 1939 a tak rok 2014 není zase tolik vzdálený...

Přehled internetových pramenů:

- 1) <http://www.taborczechdays.com/>
- 2) <http://ssdi.rootsweb.com>
- 3) <http://www.sdhistory.org/arc/arcgen.htm>
- 4) <http://www.jimaz.cz>
- 5) <http://www.stevemorse.org/>
- 6) <http://ellisland.org/>
- 7) <http://www.theshipsl.com/ships/lines/redstar.html>
- 8) <http://www.theshipsl.com/>,
<http://www.fortunecity.com/littleitaly/amalfi/13/ships.htm>
- 9) <http://maps.google.com/>